

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

ФАЗЕКОШ ОЛЕКСІЙ АНДРІЙОВИЧ

УДК 342.9: 342.7:347

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАХИСТУ ПРАВ І
СВОБОД ОСІБ АДВОКАТАМИ В УКРАЇНІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук**

Київ – 2018

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Науково-дослідному інституті публічного права

Науковий керівник

доктор юридичних наук, доцент

Чижмарь Катерина Іванівна,

Інститут права та післядипломної освіти

Міністерства юстиції України,

директор

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, доцент

Світличний Олександр Петрович,

Національний університет біоресурсів і природокористування України,

професор кафедри цивільного та господарського права

кандидат юридичних наук

Савюк Марина Флорівна,

Приватний вищий навчальний заклад «Буковинський університет»,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін

Захист відбудеться «_____» _____ 2018 р. о _____ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.503.01 у Науково-дослідному інституті публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2 А

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Науково-дослідного інституту публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2 А

Автореферат розісланий «_____» _____ 2018 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

К.М. Куркова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування теми дослідження. Серед усіх професій, і не тільки правничих, слово «адвокат» асоціюється з порядною інтелігентною у класичному англійському розумінні цього слова людиною. Це авторитетні для громади та високопрофесійні для колег особи, які день і ніч безперервно здійснюють захист прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб. Логічним і справедливим є те, що в більшості народів слова «адвокат» і «захисник» стали синонімами. Не є винятком із цього правила й Україна, у правовій системі якої адвокатура займає своє невід'ємне авторитетне місце. Щоденно більш ніж сорок тисяч вітчизняних адвокатів стоять на сторожі порушених прав громадян. Вони надають їм юридичні й адміністративні послуги, працюють у несприятливих умовах місць попереднього ув'язнення, професійно відстоюють права, свободи та законні інтереси фізичних і юридичних осіб у ході судових й адміністративних процесів.

Як показують результати національних соціологічних досліджень, найвищий рівень довіри у громадян мають громадські організації (40%)¹, і хоча серед аналізованих соціальних інституцій, які підлягали оцінюванню професійними організаціями, не виділявся окремо інститут адвокатури, результати власного опитування дають позитивні результати. Більш ніж 66% громадян позитивно оцінили діяльність адвокатури України, а 71% опитаних задоволені своїми відносинами з адвокатами (додаток Б до дисертації).

В умовах інтеграції вітчизняного суспільства та її правової системи до цінностей і стандартів ЄС виникає потреба по-новому поглянути на засади забезпечення прав, свобод і законних інтересів осіб адвокатами. Такий захист має відповідати духу європейського права та букві національного законодавства. Крім того, адвокати в Україні мають протидіяти намаганням деяких представників державної влади втручатися у внутрішньоорганізаційну діяльність органів адвокатського самоврядування. Як показують результати соціологічного опитування, 92% опитаних респондентів стурбовані таким станом речей (додаток Б до дисертації). Адже без незалежної адвокатури, без гарантій забезпечення професійної діяльності адвокатів не можна говорити, що порушені права, свободи та законні інтереси фізичних і юридичних осіб будуть відновлені у правовий спосіб.

Отже, стурбованість громадян станом незалежності адвокатури, неналежний рівень гарантій забезпечення професійної діяльності адвокатів, наявність у цій сфері законодавчих прогалин і спірних питань, а також потреба адаптувати національне законодавство у сфері адвокатури до цінностей і стандартів ЄС визначають актуальність теми цього дисертаційного дослідження.

¹ Довіра соціальним інституціям. 2016. Київський міжнародний інститут соціології URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=678>

Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями. Більш загальну з нами проблематику щодо юридичної природи адвокатури в системі захисту прав і свобод людини і громадянина проаналізувала Л. Тацій² та А. Козьмініх, яка визначила роль інституту адвокатури в реалізації правозахисної функції громадянського суспільств³. Деякі специфічні питання аналізованої проблематики з'ясували вчені-адміністративісти Р. Сінельник, який розкрив юридичну природу захисника у провадженні у справах про адміністративні правопорушення⁴ та М. Єфіменко – правовий статус адвоката як учасника адміністративного процесу⁵.

Окрім цих учених, питання адміністративно-правових засад захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні аналізували у своїх працях вчені-правники В. Авер'янов, Н. Армаш, К. Басс, О.Баулін, В. Бевзенко, І. Безклубий, М. Бідюк, Є. Бова, В. Галуцько, Т. Варфоломеєва, Т. Вільчик, Ю. Гаруст, В. Гвоздій, Є. Гетьман, І. Гловацький, І. Головань, Д. Гончар, О. Джафарова, О. Дрозд, Л. Дубчак, Л. Єфіменко, О. Єщук, М. Ждан, Д. Журавльов, В. Ковальська, А. Ковальчук, Т. Коломоець, В. Колпаков, А. Комзюк, В. Комзюк, С. Короєд, Н. Кудрявцева, О.Кузьменко, В. Курило, В. Лебідь, А. Манжула, П. Матвеев, Р. Мельник, Л. Миськів, О. Монаєнко, О. Музичук, О. Овчарук, С. Петков, М. Пожидаєва, М. Савюк, О. Світличний, О. Святоцький, К. Северин, С. Стеценко, Д. Фіолевський, К. Чижмарь, А. Чубенко, В. Шкарупа, О. Яновська, З. Ярош та ін. Проте безпосередньо предметом їхніх досліджень аналізована нами проблематика не була, вони зосереджували свої зусилля на більш загальних чи суміжних питаннях.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертацію виконано відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII, Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5, Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015, Стратегії розвитку Національної асоціації адвокатів України до 2020 року, затвердженої Радою адвокатів України від 23 квітня 2016 р. № 102 і плану науково-дослідницької роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0115U005495).

² Тацій Л. Юридична природа адвокатури в системі захисту прав і свобод людини і громадянина: автореф. дис... канд. юрид. наук. 12.00.01. Харків, 2008. 20 с.

³ Козьмініх А. Роль інституту адвокатури в реалізації правозахисної функції громадянського суспільства: дис... канд. політ. наук. 23.00.02. Одеса, 2008. 18 с.

⁴ Сінельник Р. Захисник у провадженні у справах про адміністративні правопорушення: дис... канд. юрид. наук. 12.00.07. Харків, 2008. 204 с.

⁵ Єфіменко М. Правовий статус адвоката як учасника адміністративного процесу: дис... канд. юрид. наук. 12.00.07. Харків, 2014. 20 с.

Мета і завдання дослідження. *Мета* роботи полягає в тому, щоб на основі комплексного аналізу теоретико-методологічних засад, нормативних основ і практики діяльності публічної адміністрації, органів адвокатського самоврядування визначити адміністративно-правові засади захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні.

Відповідно до поставленої мети в роботі заплановано вирішити такі *завдання*:

- сформувати поняття та розкрити зміст адміністративно-правових засад захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні;
- узагальнити адміністративно-правові аспекти розвитку адвокатури в Україні;
- виявити та описати сутність та систему прав і свобод осіб та стандартів їх забезпечення адвокатами в Україні;
- сформувати поняття та розкрити елементи адміністративно-правового механізму захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні;
- з'ясувати адміністративно-правовий статус адвоката в Україні;
- розкрити форми та методи адміністративної діяльності адвокатури в Україні щодо захисту прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб;
- здійснити компаративістичну характеристику адміністративно-правових засад захисту прав і свобод осіб адвокатами;
- удосконалити законодавство у сфері захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають у сфері адміністративно-правових засад захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні.

Предмет дослідження – адміністративно-правові засади захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні.

Методи дослідження. У дослідженні було використано систему методів наукового пізнання, а саме загальнофілософські, загальнонаукові, логічні, спеціальноюридичні та соціологічні методи.

Загальнофілософський метод *діалектики* дозволив розкрити адміністративно-правові аспекти місії адвокатів в Україні, виявити сутнісні особливості розвитку адвокатури в Україні, з'ясувати сутність прав і свобод осіб та стандарти їх забезпечення адвокатами (розділ 1). Провідним серед загальнонаукових методів став метод *системного аналізу*, який дозволив виявити найбільш якісну з можливих альтернатив у системі змісту, елементів, форм і методів адміністративної діяльності адвокатури щодо захисту прав свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб та проведення компаративістичного аналізу (підрозділи 1.1, 2.1, 2.2, 3.1).

Логічні методи *аналізу* й *синтезу* забезпечили розкладення складних соціальних і юридичних явищ на окремі складові та формування на їх основі юридичних категорій нової якості (підрозділи 1.1, 1.2, розділ 2). Серед спеціальноюридичних методів наукового пізнання провідним був *формально-догматичний метод*, за допомогою якого було здійснено аналіз міжнародного, національного та зарубіжного законодавства (розділи 1-2, підрозділ 3.1).

Метод *порівняльного аналізу* дозволив здійснити компаративістичну характеристику міжнародного і зарубіжного досвіду (підрозділ 3.1). За допомогою *прогностичного методу*, методів *юридичної техніки та правотворчості* вдалося аргументувати вдосконалення законодавства (підрозділ 3.2). *Соціологічний* метод дозволив провести й обробити результати соціологічного опитування (додаток Б до дисертації).

Нормативну основу дисертаційного дослідження становлять Конституція України, національні законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, які регламентують адміністративно-правові засади захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні, а також відповідне міжнародне та зарубіжне законодавство.

Емпіричну базу дисертаційної роботи становлять узагальнення адміністративної діяльності органів адвокатського самоврядування, судова практика, політико-правова публіцистика, довідкові видання і результати соціологічного опитування 955 респондентів.

Наукова новизна отриманих результатів аргументується тим, що дисертація є одним із перших монографічних досліджень у вітчизняній правовій літературі, присвяченим аналізу адміністративно-правових засад захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні.

У результаті дослідження сформовано низку висновків, рекомендацій і пропозицій, відмінних від раніше одержаних результатів, зокрема:

вперше:

– розкрито адміністративно-правові аспекти місії адвокатів в Україні як втілення невід’ємної складової демократичної держави через діяльність адвокатів, які здійснюють правовий захист фізичних і юридичних у всіх видах національного судочинства, в адміністративних провадженнях суб’єктів публічної адміністрації та Європейському суді з прав людини, які мають бути об’єднані в сильну, незалежну правозахисну організацію, що виражає волю переважної кількості адвокатів, що є інституціонально незалежними і за своєю сутністю «опозиційними» до будь-якої влади, здійснюють захист прав, свобод і законних інтересів осіб в усіх видах правових процесів (проваджень), а також забезпечують заходи медіації між приватними особами;

– зроблено висновок, що за період незалежності в Україні було створено потужний, демократичний, самостійний і професійний інститут адвокатури як невід’ємний чинник громадянського суспільства, що успішно виконує функції захисту прав, свобод і інтересів людини та громадянина, а також надання правової допомоги, в якому працює понад сорок тисяч адвокатів, які в більшості випадків мають високий професійний рівень і моральні якості;

удосконалено:

– поняття механізму адміністративно-правового захисту прав і свобод осіб адвокатами як системи засадничих та інструментарних юридичних елементів, зведених у єдину комплексну систему норм адміністративного права з метою забезпечення кожній особі відновлення порушених прав, свобод і законних інтересів шляхом реалізації місії адвокатів на захист, представництво та надання інших видів правової допомоги;

– методи адміністративної діяльності адвокатури в Україні у сфері захисту прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб – як способи, прийоми адміністративної діяльності адвокатів та органів адвокатського самоврядування зовнішньоправового (методи захисту і медіації, заходи недопущення втручання в адвокатську діяльність, методи гарантій адвокатської діяльності) та внутрішньоорганізаційного спрямування (заходи заохочення, переконання та адміністративного примусу, останні з яких – як способи негативного впливу виключно органів адвокатського самоврядування на адвокатів у разі грубого порушення законодавства чи норм адвокатської етики);

– законодавство щодо підвищення ефективності адміністративної діяльності адвокатури стосовно надання адвокатами більш якісних адвокатських послуг і забезпечення доступності правової допомоги для всіх верств населення;

дістали подальшого розвитку:

– стандарти надання юридичних послуг адвокатами як установлені нормами права єдність вимог (абсолютно і відносно визначених) щодо надання юридичних консультацій та захисту осіб у різних видах судових процесів і адміністративних проваджень, як правила багаторазового використання, дотримання яких є обов'язковими для адвокатів та органів адвокатського самоврядування;

– зміст адміністративно-правового статусу адвоката як складової загального правового статусу публічної особи з виявленням особливостей, що врегульовані нормами адміністративного права стосовно рівня освіти та професійності, адміністративних процедур призначення, положень спеціальної адміністративної відповідальності та специфічних гарантій забезпечення професійної діяльності адвоката;

– наукові положення щодо компаративістичної характеристики адвокатської діяльності, у результаті чого виявлено, що належний рівень відновлення порушених прав осіб в аналізованих країнах (Велика Британія, Ізраїль, Литва, Молдова, Польща, США, Франція, Федеративна Республіка Німеччина) здійснюється завдяки високим особистим, теоретичним, практичним якостям адвокатів, незалежності їх від державних органів та під дією гарантією професійної діяльності органами адвокатського самоврядування.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки та пропозиції впроваджено та надалі може бути використано в:

– *науково-дослідній сфері* – для подальшого теоретичного розвитку адміністративно-правових засад захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правотворчій сфері* – висновки, пропозиції та рекомендації дисертації пропонується використати для вдосконалення чинного законодавства у сфері адміністративної діяльності Національної асоціації адвокатів України (додаток В до дисертації);

– *правозастосовній діяльності* – використання одержаних результатів підвищило ефективність взаємодії Національної асоціації адвокатів України та органів виконавчої влади щодо забезпечення захисту прав і свобод осіб

адвокатами (акт впровадження Інституту права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України);

– *навчальному процесі* – під час розроблення та викладання навчальної дисципліни «Адміністративне право України» та «Судові та правоохоронні органи України», при підготовці відповідних підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій (акт впровадження Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»).

Апробація матеріалів дисертації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження оприлюднено та обговорено на трьох міжнародних науково-практичних конференціях: «Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті» (м. Одеса, 2017 р.), «Актуальні питання теорії та практики застосування сучасного вітчизняного та міжнародного права» (м. Київ, 2016 р.), «Сучасні проблеми правової системи та державотворення в Україні» (м. Запоріжжя, 2018 р.).

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 231 сторінку. Робота містить список використаних джерел із 255 найменувань на 24 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** здійснюється обґрунтування вибору теми дослідження, визначається зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами, розкриваються мета та завдання дослідження, наукова новизна та практичне значення отриманих результатів, апробація матеріалів дисертації, наводяться структура та обсяг дисертації.

Розділ 1 «Теоретико-правові положення захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні» містить три підрозділи, у яких з'ясовано юридичну природу захисту прав і свобод адвокатами в Україні та адміністративно-правові аспекти розвитку адвокатури в Україні.

Підрозділ 1.1 «Поняття та зміст адміністративно-правових засад захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні» присвячено формуванню категорійного апарату та меж аналізованого дослідження.

Виявлено, що місією адвокатів є здійснення захисту прав, свобод і законних інтересів осіб в усіх видах судових процесів, а також в адміністративних провадженнях щодо правових суперечок із суб'єктами владних повноважень, здійснення заходів медіації між приватними особами. З'ясовано, що категорії «правова допомога» і «представництво» мають спільну мету – забезпечення прав, свобод і законних інтересів осіб, захист і відновлення цих прав, проте зміст їх не співпадає: процесуальне представництво – це виключна процесуальна компетенція адвокатів у судах; до змісту правової допомоги входить надання консультацій (роз'яснень), досудове складання процесуальних документів та здійснення медіації.

Визначено, що адміністративно-правова складова діяльності адвокатів полягає в адміністративній діяльності стосовно надання консультацій та

роз'яснень з питань адміністративного права і процесу; адміністративно-процесуальній діяльності щодо представництва осіб в адміністративному судочинстві та у провадженнях у справах про адміністративні правопорушення; при наданні безоплатної правової допомоги незалежно від виду судочинства.

У підрозділі 1.2 «Адміністративно-правові аспекти розвитку адвокатури в Україні» розкрито адміністративні аспекти історико-правового становлення інституту адвокатури в Україні.

Виявлено, що перші зародки адвокатури простежуються ще у стародавніх племенах південної Африки. У Стародавньому Римі функції адвокатів виконували радники та оратори, які виголошували промови та надавали юридичні консультації, пізніше за кодексом Юстиніана діяльність адвокатів прирівнювалась до державної служби.

За часів Давньої Русі, у XI-XII ст. роль захисників виконували рідні та свояки сторін. У період перебування українських земель у складі Російської імперії інститут адвокатури виділено реформою 1864 р., коли було запроваджено змагальність судового процесу. На українських землях, що входили до складу Австро-Угорської імперії значна частина адвокатів зберігала українську ідентичність. Наприкінці існування Радянської імперії намітилася деяка тенденція щодо розвитку правового інституту адвокатури, хоча і під наглядом комуністичного режиму.

Розвиток адвокатури в незалежній Україні випереджував юридичне оформлення самої держави – так, ще до проголошення Акту незалежності України 24 серпня 1991 р., у вересні 1990 р. відбувся установчий з'їзд адвокатів, на якому було утворено Спілку адвокатів України. За період незалежності в Україні було створено самостійний інститут адвокатури, який успішно виконує функції щодо захисту прав, свобод та законних інтересів інтересів, а також надання правової допомоги. На сьогодні, в адвокатурі працює більше сорока тисяч адвокатів – практично можна стверджувати, що адвокати як професійні юристи в умовах сьогодення за своїм професіоналізмом, за невеликим виключенням, перевищують судів, працівників досудового слідства, прокуратури та інших правоохоронних органів.

Підрозділ 1.3 «Сутність та система прав і свобод осіб та стандарти їх забезпечення адвокатами в Україні» присвячено виявленню юридичної природи та нормативного опису системи прав і свобод осіб, які захищаються адвокатами в Україні.

Визначено, що провідною особливістю захисту прав і свобод особи, яка захищається адвокатом у кримінальному процесі є захист свободи, а саме застосування адвокатом усіх можливих правових заходів, щоб не допустити несправедливого, негуманного, перебування особи під арештом, ув'язнення чи іншого виду обмеження особистої свободи, порушення конституційного права громадян на приватність таємниці кореспонденції, незаконних і немотивованих обшуків, виїмок, захистити бізнес від рейдерських захоплень через невмотивовані ухвали суду.

Доведено, що провідною особливістю захисту прав і свобод особи, яка захищається адвокатом у справах про адміністративні правопорушення, є застосування адвокатом усіх можливих правових заходів, щоб не допустити позбавлення особи спеціального права. При захисті прав і свобод адвокатами в адміністративних справах основним завданням є відновлення порушених прав невладних осіб.

Визначено, що сутністю захисту прав і свобод людини адвокатами є певний інструментарій публічного адміністрування щодо надання консультацій (роз'яснень) з питань адміністративного права і процесу та при здійсненні безоплатної правової допомоги, особливостей захисту прав, свобод і законних інтересів осіб в адміністративному процесі та у провадженнях про адміністративні правопорушення.

Розділ 2 «Адміністративно-правовий механізм захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні» складається з трьох підрозділів, у яких розкрито поняття та елементи аналізованого механізму, адміністративно-правовий статус адвокатів та інструментарій їх адміністративної діяльності.

У підрозділі 2.1 *«Поняття та елементи адміністративно-правового механізму захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні»* доведено, що механізм адміністративно-правового захисту прав і свобод осіб адвокатами складається з певних засадничих (місії і принципів) та інструментарних (форм, засобів та адміністративних процедур діяльності адвокатів) юридичних елементів, які в сукупності утворюють єдину комплексну систему норм адміністративного права, що забезпечує фізичним і юридичним особам можливість ефективно відновити порушені кримінальними й адміністративними проступками права, свободи та законні інтереси, а також майнові права, що захищаються нормами цивільного й господарського права при дотриманні органами державної влади прав і гарантій здійснення професійної діяльності адвокатів.

До елементів аналізованого механізму належать: відповідні норми адміністративного права; адміністративно-правові відносини щодо захисту прав і свобод осіб адвокатами; спеціальні принципи такого захисту; акти адміністративно-правового забезпечення захисту прав і свобод осіб адвокатами; адміністративні гарантії самостійності та забезпечення таємниці в діяльності адвокатів. Метою адміністративно-правового механізму є забезпечення публічного інтересу суспільства загалом і кожного окремого клієнта адвоката шляхом реалізації наданого їм права на захист, представництва та надання інших видів правової допомоги.

У підрозділі 2.2 *«Адміністративно-правовий статус адвоката в Україні»* з'ясовано адміністративні підстави і порядок виникнення правосуб'єктності адвоката, його адміністративні обов'язки і права.

Виявлено та узагальнено адміністративну компетенцію адвоката в Україні. Доведено, що в умовах, коли прокуратура позбавлена галузевого нагляду та можливості здійснювати захист прав і свобод пересічних громадян, основне навантаження щодо захисту прав, свобод і законних інтересів громадян покладається на суд. Проте звернення до суду вимагає оформлення певних процесуальних документів, які може зробити або адвокат, або громадянин

самостійно. Доведено, що у цьому загалом і полягає основна ціль інституту безоплатної правової допомоги, що здійснюється адвокатами, а саме – забезпечити кожній особі доступ до правосуддя, відновити порушені права, свободи або/та законні інтереси.

Доведено, що адвокат має певні обмеження, пов'язані з корупційними ризиками, а особливо щодо укладання договору про надання правової допомоги, – відмовою від його укладання, зокрема з причин, пов'язаних із недостатнім рівнем професійності, протиправності, моральними засадами суспільства, пов'язаністю родинними, кумівськими чи професійними зв'язками з певними особами.

За вчинення професійних правопорушень адвокат може притягуватися до цивільно-правової, адміністративної та кримінальної відповідальності. Так, адвокат може бути притягнутий до адміністративної відповідальності за статтею 185³ КУпАП «Прояв неповаги до суду», статтею 185⁶ КУпАП «Невжиття заходів щодо окремої ухвали суду чи окремої постанови судді, подання органу дізнання, слідчого або протесту, припису чи подання прокурора», статтею 185¹¹ КУпАП «Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи за взятої під захист». До адвокатів за відповідною ретельно прописаною у спеціальному Законі процедурою органами адвокатського самоврядування можуть бути застосовані спеціальні дисциплінарні стягнення, які мають адміністративно-правовий характер, а саме: попередження, зупинення дії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю на строк до одного року та анулювання свідоцтва.

У підрозділі 2.3 «*Форми і методи адміністративної діяльності адвокатури в Україні щодо захисту прав свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб*» розкрито інструменти адміністративного права, за допомогою яких забезпечується захист прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб адвокатами в Україні.

Визначено, що організаційно-правові форми адміністративної діяльності адвокатури України поділяються на такі, що здійснюються: органами адвокатського самоврядування (діяльність у сфері забезпечення реалізації завдань адвокатського самоврядування); безпосередньо адвокатами (індивідуально); шляхом входження в адвокатське бюро або адвокатське об'єднання. Адвокатська діяльність може здійснюватись в обох організаційно-правових формах, якщо вони не суперечать (не заважають) одна одній.

Доведено, що адвокатський захист, як метод адміністративної діяльності адвокатів, є основним способом діяльності адвокатів щодо забезпечення захисту прав, свобод і законних інтересів осіб, які притягуються до адміністративної відповідальності, під час розгляду справ про адміністративні правопорушення щодо яких виконується депортація, та професійної діяльності, пов'язаної з наданням юридичної допомоги фізичним і юридичним особам у системі адміністративного судочинства при захисті їх від свавілля суб'єктів владних повноважень.

Метод медіації в адміністративній діяльності адвоката є різновидом методу заохочення щодо залагодження конфлікту між двома особами – як основний метод діяльності, який застосовується в будь-яких конфліктах/спорах, пов'язаних

з адміністративною діяльністю суб'єктів публічної адміністрації в адміністративному процесі, у справах про адміністративні правопорушення.

Провідним методом адміністративної діяльності щодо гарантій адвокатської діяльності є способи адміністративної діяльності органів адвокатського самоврядування щодо недопущення та вжиття невідкладних та подальших дій щодо будь-якого втручання і перешкоджання здійсненню адвокатської діяльності у всіх сферах професійної діяльності, особистого життя та додержання адвокатської таємниці.

Розділ 3 «Удосконалення адміністративно-правових засад захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні» складається з двох підрозділів, у яких виявлено та узагальнено ефективний європейський досвід та надано пропозиції щодо вдосконалення законодавства в аналізованій сфері.

У підрозділі 3.1 *«Міжнародний і зарубіжний досвід адміністративно-правових засад захисту прав і свобод осіб адвокатами»* здійснено компаративістичну характеристику адміністративно-правових засад захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні

Доведено, що діяльність адвокатів Великої Британії більш широка ніж в Україні, а процес надання безоплатної первинної допомоги є більш простим і швидким. Система безоплатної допомоги в Ізраїлі, на нашу думку, є не досить досконалою, адже за спрощеною системою розгляду справ адвокати не допускаються. Адвокатура у Федеративній Республіці Німеччина є незалежною організацією в системі правосуддя, а адвокати – практично вільними підприємцями, які мають свої контори, наймають службовців. Виявлено, що згідно з основоположним законодавством Ради Європи адвокат повинен мати високі особисті моральні і етичні якості та відповідну правову освіту.

У Польщі юридичні послуги можуть надавати будь-які особи (навіть без юридичної освіти) відповідно до Закону про свободу підприємницької діяльності, однак представництво у судах можуть здійснювати виключно адвокати або юридичні радники фірм; правовий статус адвоката визначається законом, допускається здійснення юридичної практики закордонними адвокатами. У Франції юрист, який має громадянство країн-учасниць ЄС і визнаний диплом про вищу освіту для отримання сертифіката адвоката має пройти курс спеціального навчання, стажування та скласти відповідні іспити.

В Ізраїлі органи адвокатського самоврядування (національна конференція, національна рада, центральне правління, районні правління, національний дисциплінарний суд, районні дисциплінарні суди) устанавлюють правила діяльності адвокатів і здійснюють контроль за додержанням вимог. Найбільш поширеною є така модель адвокатури як офіс публічного захисника, коли адвокати працюють у справах, що оплачуються державою, паралельно існує система надання безоплатної правової допомоги в цивільних справах, у межах якої надаються юридичні консультації малозабезпеченим особам.

Адвокатура Федеративної Республіки Німеччини є незалежною організацією в системі правосуддя, а адвокати практично є підприємцями (з деякими обмеженнями), які мають свої контори і наймають службовців. Адвокат у Федеративній Республіці Німеччина обов'язково має репутацію чесної людини,

всебічно ерудований у галузі права та має високі практичні навички, при цьому будь-який контроль за роботою адвокатів з боку державних органів не здійснюється. Ретельно прописаною та дуже суворою є адміністративна процедура легалізації адвокатів у Федеративній Республіці Німеччина, зокрема громадянин має скласти теоретичний іспит після закінчення п'яти семестрів навчання, пройти стажування та скласти практичний іспит під егідою Міністерства юстиції.

Найбільш розвинутою та одночасно й консервативною є адвокатура США: для того щоб стати адвокатом потрібно пройти досить тривалий шлях: отримати ступінь бакалавра; одержати юридичні знання в правничій школі; пройти ґрунтовний курс і скласти екзамени у Верховному Суді певного штату; отримати ліцензію юриста відповідного штату.

Адвокатура в Республіці Молдова є самостійною юридичною інституцією, покликаною забезпечити надання на професійній основі кваліфікованої юридичної допомоги особам з метою захисту їх прав, свобод і законних інтересів та забезпечення доступу до адвокатської допомоги. Адвокатом може бути громадянин Республіки Молдова, який є дієздатним, має диплом права та бездоганну репутацію, пройшов професійне стажування та склав кваліфікаційний іспит.

У Литві найвищим органом адвокатського самоврядування є загальні збори адвокатів, професійна діяльність адвокатів здійснюється шляхом обов'язкового членства в Литовській асоціації адвокатів, при якій функціонує суд честі адвокатів. Рада адвокатів Литви та Міністр юстиції наділені правом порушення дисциплінарної справи відносно адвоката.

У підрозділі 3.2 «Удосконалення законодавства у сфері захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні» визначено напрямки і конкретні пропозиції щодо підвищення ефективності захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні.

Доведено, що головними засадами щодо вдосконалення законодавства у сфері захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні є: 1) підвищення ефективності діяльності адвокатури; 2) високий якісний рівень надання адвокатських послуг; 3) доступність адвокатської допомоги для всіх верств населення. Основними засадами адвокатури щодо вдосконалення законодавства у сфері захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні є ефективно зміцнення сили закону, не припускаючи жодних втручань у діяльність адвокатури, зокрема з боку держави. Зроблено висновок, що до того часу, поки працівники правоохоронних органів не будуть поважати права адвокатів, будуть порушуватися і права осіб, які перебувають під захистом адвокатів. Іншими словами, забезпечення прав і повага до адвокатів прямо пропорційні рівню забезпечення захисту прав громадян у суспільстві.

Здійснено критичний аналіз положень проекту Закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Запропоновано вирішити проблему ненадання відповіді на запит адвоката та здійснення тиску на адвокатів шляхом встановлення адміністративної відповідальності щодо посадових осіб, які не надають відповіді на запит адвоката та адміністративної відповідальності щодо посадових осіб, які здійснюють тиск на адвокатів. Пропонується доповнити ч. 3 статті 185-8 КУпАП

«Невиконання посадовою особою законних вимог адвокатів» за «невиконання посадовою особою законних вимог адвокатів щодо забезпечення належної професійної діяльності – тягне за собою накладення штрафу від тридцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

Запропоновано доповнити КУпАП статтею 185-15 «Порушення гарантій адвокатської діяльності» в якій визначити, що «Порушення гарантій адвокатської діяльності, які передбачені у спеціальному законі, що регулює адвокатську діяльність, – тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб у розмірі від сорока до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Право складати протоколи про адміністративні правопорушення покласти на голову Ради адвокатів України, його заступників та голів ради адвокатів регіонів».

ВИСНОВКИ

У **висновках** дисертації наведено нове розв'язання наукового завдання розвитку адміністративно-правових засад захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні, сформовано найбільш важливі теоретичні та практичні результати дослідження, а також наведено шляхи подолання виявлених проблем, що дозволило їх узагальнити таким чином:

1. Доведено, що зміст адміністративно-правового регулювання діяльності адвокатів в Україні виявляється в певних інститутах адміністративного права – принципах адміністративної діяльності адвокатів; адміністративно-правовому статусі адвокатів в Україні; інструментарії публічного адміністрування щодо надання консультацій (роз'яснень) з питань адміністративного права і процесу та при здійсненні безоплатної правової допомоги; в особливостях захисту прав, свобод і законних інтересів осіб в адміністративному процесі та у провадженнях про адміністративні правопорушення.

2. Узагальнено, що адвокатура України пройшла довгий історичний шлях у системі правових і громадських чинників держави – від перших непрямих чинників за часів Давньої Русі XI-XII ст., коли роль захисників виконували «послухи» та «видоки» – до розвинутої адвокатури в незалежній Україні на основі реалізації положень Конституції та спеціального Закону України про адвокатуру, що дало можливість створити досконалий самостійний інститут громадянського суспільства і держави, який успішно виконує функції стосовно захисту прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб та який може бути нівельований у разі ухвалення нових невиважених законопроектів про адвокатуру та адвокатську діяльність.

3. Визначено, що під правом фізичних і юридичних осіб на звернення та отримання захисту від адвоката розуміються визнані природним правом, утверджені в Конституції та прописані в спеціальному Законі України про адвокатуру підстави, здатність, рівна можливість усіх осіб користуватися професійною допомогою юриста, який отримав відповідний статус від легітимного органу адвокатського самоврядування шляхом одержання юридичних консультацій та інших видів юридичної допомоги (зокрема й безоплатно) з метою захисту порушених прав, шляхом вжиття всіх передбачених

законодавством заходів щодо їх відновлення та попередження таких порушень у майбутньому.

4. Удосконалено зміст захисту прав і свобод осіб адвокатами, що складається з певних засадничих (місії і принципів) та інструментарних юридичних елементів (форм, засобів та адміністративних процедур діяльності адвокатів), які в сукупності утворюють єдину комплексну систему норм адміністративного права, що забезпечує фізичним і юридичним особам можливість ефективно відновити порушені кримінальними і адміністративними проступками права, свободи та законні інтереси, а також майнові права, що захищаються нормами цивільного і господарського права за умов дотримання органами державної влади прав і гарантій здійснення професійної діяльності адвокатів.

5. Визначено, що адміністративно-правовий статус адвоката в Україні полягає в тому, що ним може бути виключно високопрофесійний юрист, громадянин України, який має повну вищу юридичну освіту, володіє державною мовою, має стаж роботи в галузі права не менше двох років, склав кваліфікаційний іспит, пройшов стажування, склав присягу адвоката України та отримав свідоцтво на право заняття адвокатською діяльністю, занесений в реєстр адвокатів України, має загальні та спеціальні адміністративні права й обов'язки, поряд із нормами інших галузей права (кримінального, цивільного, господарського, фінансового, екологічного та ін.), має гарантії щодо професійної діяльності та здійснює захист фізичних і юридичних осіб на основі укладених договорів і надання ордеру до відповідних публічних інстанцій.

6. Визначено, що форми адміністративної діяльності адвокатури України у сфері захисту прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб входять у систему організаційно-правових форм діяльності адвокатів (індивідуально, шляхом входження в адвокатське бюро або адвокатське об'єднання) та класичних методів адміністративної діяльності органів адвокатського самоврядування шляхом видання нормативно-правових актів (затвердження порядку складання кваліфікаційного іспиту на заняття адвокатською діяльністю), видання індивідуальних адміністративних актів (ухвалення рішення про видання особі свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю; здійснення інших юридично значущих операцій (ухвалення присяги адвоката України), здійснення матеріально-технічних операцій щодо ведення Єдиного Реєстру адвокатів України).

7. Здійснено компаративістичну характеристику адвокатської діяльності у сфері захисту адвокатами прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб, у результаті чого виявлено, що належний рівень відновлення порушених прав осіб в аналізованих країнах (Великій Британії, Ізраїлі, Литві, Молдові, Польщі, США, Франції, Федеративній Республіці Німеччина) здійснюється завдяки допуску до професії юристів, що мають репутацію чесних людей, всебічно ерудованих у галузі права, з високими практичними навичками при забезпеченні незалежності від будь-яких державних органів з дієвим захистом і контролем за діяльністю органів адвокатського самоврядування.

8. Удосконалено засади та запропоновано конкретні зміни та доповнення до чинного законодавства стосовно підвищення захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні, зокрема шляхом встановлення адміністративної відповідальності щодо посадових осіб, які не надають відповіді на запит адвоката та здійснюють тиск на адвокатів, порушують гарантії адвокатської діяльності; визначено потребу посилити гарантії адвокатської таємниці; здійснено критичний аналіз проекту Закону про адвокатуру та запропоновано направити його на опрацювання Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанської комісії) для отримання експертного висновку.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Фазекош О. А. Поняття адміністративно-правових засад захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Юридичні науки». 2015. Вип. 6–2. Т. 2. С. 112–117.

2. Фазекош О. А. Адміністративно-правовий механізм захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2016. Вип. 41. Т. 4. С. 77–81.

3. Фазекош О. А. Методы административной деятельности по обеспечению прав и свобод лиц адвокатами в Украине. *Право и Политика*. 2016. № 3. С. 77–82 (Кыргызская Республика).

4. Фазекош О. А. Особливості адміністративно-правового статусу адвокатів в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2017. Вип. 43. Т. 3. С. 84–89.

5. Фазекош О. А. Стандарти забезпечення системи прав і свобод осіб адвокатами в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 6. Т. 4. С. 145–149.

6. Фазекош О. А. Понятие и содержание административно-правовых основ защиты прав и свобод лиц адвокатом в Украине. *Право и Закон*. 2018. № 2. С. 78–81 (Кыргызская Республика).

7. Фазекош О. А. Система прав і свобод осіб, стандарти їх забезпечення адвокатами в Україні. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2018. № 3. С. 103-114.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8. Фазекош О. А. Історичний ракурс виникнення адвокатури в Україні. *Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 7–8 квіт. 2017 р.)*. Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2015. С.126–131.

9. Фазекош О. А. Зарубіжний досвід у захисті прав і свобод осіб адвокатами на прикладі Великобританії та Німеччини. *Актуальні питання теорії та практики застосування сучасного вітчизняного та міжнародного права: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 10–11 черв. 2016 р.)*. Київ: Центр правових наукових досліджень, 2016. С.130–133.

10. Фазекош О. А. Проблеми адміністративно правових засад захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні. *Сучасні проблеми правової системи та державотворення в Україні: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 23–24 лют. 2018 року)*. Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2018. С. 86–90.

АНОТАЦІЯ

Фазекош О. А. Адміністративно-правові засади захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2018.

Дисертаційне дослідження присвячено розкриттю наукового питання щодо вивчення особливостей адміністративно-правових засад захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні, з'ясуванню сильних і слабких аспектів адміністративної діяльності вітчизняної публічної адміністрації в аналізованій сфері, а також формуванню змін і доповнень до вітчизняного законодавства на основі сучасних національних досліджень і передового європейського досвіду.

Розкрито зміст адміністративно-правового регулювання діяльності адвокатів в Україні, який описується певними інститутами адміністративного права. Сформовано адміністративно-правові аспекти місії адвокатів в Україні.

Зроблено висновок, що за період незалежності в Україні було створено потужний, демократичний, самостійний і професійний інститут адвокатури як невід'ємний чинник громадянського суспільства, що успішно виконує функції захисту прав, інтересів і свобод людини та здійснює надання правової допомоги.

Визначено юридичну природу права фізичних і юридичних осіб на звернення й отримання захисту від адвоката. Отримали подальшого розвитку стандарти надання юридичних послуг адвокатами. Удосконалено зміст механізму адміністративно-правового захисту прав і свобод осіб адвокатами. Сформовано адміністративно-правовий статус адвоката в Україні. Розкрито форми і методи адміністративної діяльності адвокатури в Україні.

Здійснено компаративістичну характеристику адвокатської діяльності у сфері захисту адвокатами прав та свобод громадян. Визначено евристичні засади реформування адвокатури України.

Запропоновано конкретні зміни й доповнення до чинного законодавства щодо підвищення захисту прав і свобод осіб адвокатами в Україні. Здійснено критичний аналіз новітнього спеціального проекту Закону про адвокатуру та запропоновано направити його на опрацювання в Європейську комісію «За демократію через право» (Венеціанську комісію) для отримання експертного висновку.

Ключові слова: адвокат, адміністративно-правовий статус адвоката, адміністративно-правові засади, захист, зміст, інструментарій публічного адміністрування, права і свободи особи, правова допомога, принципи адміністративної діяльності адвокатів, міжнародний досвід.

АННОТАЦИЯ

Фазекош А. А. Административно-правовые основы защиты прав и свобод лиц адвокатами в Украине. – *Квалификационный научный труд на правах рукописи.*

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право, информационное право. – Научно-исследовательский институт публичного права, Киев, 2018.

Диссертационное исследование посвящено раскрытию научного вопроса по изучению особенностей административно-правовых основ защиты прав и свобод граждан адвокатами в Украине, выяснению сильных и слабых аспектов административной деятельности отечественной публичной администрации в анализируемой сфере, а также формированию изменений и дополнений в отечественное законодательство на основе современных национальных исследований и передового европейского опыта.

Раскрыто содержание административно-правового регулирования деятельности адвокатов в Украине, которое описывается определенными институтами административного права. Раскрыты административно-правовые аспекты миссии адвокатов в Украине как неотъемлемой составляющей демократического государства, которые осуществляют правовую защиту физических и юридических во всех видах национального судопроизводства, в административных производствах субъектов публичной администрации и Европейском суде по правам человека, а также по осуществлению мероприятий медиации между частными лицами.

Сделан вывод, что за период независимости в Украине был создан мощный, демократический, самостоятельный и профессиональный институт адвокатуры как неотъемлемый фактор гражданского общества, который успешно выполняет функции защиты прав, интересов и свобод человека и осуществляет предоставление правовой помощи.

Определено, что под правом физических и юридических лиц на обращение и получение защиты от адвоката понимаются признанные естественным правом и утвержденные законодательством способности и равные возможности всех лиц пользоваться профессиональной высокопрофессиональной помощью адвокатов.

Получили дальнейшего развития стандарты предоставления юридических услуг адвокатами как установленные нормами права единые требования (абсолютно и относительно определенные) о предоставлении юридических консультаций и защиты лиц в различных видах судебных процессов и административных производствах

Усовершенствовано содержание механизма административно-правовой защиты прав и свобод лиц адвокатами, состоящее из определенных основ и инструментария юридических элементов, которые в совокупности базируются на системе норм административного права. Сформирован административно-правовой статус адвоката в Украине. Раскрыты формы и усовершенствованы методы административной деятельности адвокатуры Украины в сфере защиты прав, свобод и законных интересов физических и юридических лиц как способы и приемы административной деятельности адвокатов и органов адвокатского самоуправления.

Определено, что защита как метод административной деятельности адвокатов является основным способом их деятельности по обеспечению защиты прав, свобод и законных интересов лиц. Определено, что метод медиации в административной деятельности адвоката является разновидностью метода поощрения по улаживанию конфликта между двумя лицами без обращения к институтам государственного арбитража.

Осуществлена компаративистическая характеристика адвокатской деятельности в сфере защиты адвокатами прав, свобод и законных интересов физических и юридических лиц. Предложены конкретные изменения и дополнения в действующее законодательство по повышению эффективности деятельности адвокатуры, оказанию адвокатами более качественных адвокатских услуг и обеспечения доступности адвокатской помощи для всех слоев населения. Определены эвристические принципы реформирования адвокатуры в контексте того, что права, свободы и законные интересы частных лиц постоянно должны защищать независимые от власти адвокаты, а адвокатура после реформирования должна стать более сильным и эффективным правозащитным институтом.

Осуществлен критический анализ специального проекта Закона об адвокатуре и предложено направить его на обработку в Европейскую комиссию «За демократию через право» (Венецианской комиссии) для получения экспертного заключения.

Ключевые слова: адвокат, административно-правовой статус адвоката, административно-правовые основы, защита, содержание, инструментарий публичного администрирования, права и свободы личности, правовая помощь, принципы административной деятельности адвокатов, международный опыт.

SUMMARY

Fazekosh O. The administrative and legal Principles of Protection of the Rights and Freedoms of Lawyers in Ukraine. – *Qualifying scientific work (manuscript)*.

The thesis for the degree of candidate of legal sciences, specialty 12.00.07 – administrative law and process; finance law; information law. – Research Institute of Public Law, Kyiv, 2018.

The dissertation is devoted to the disclosure of a scientific issue on the study of the peculiarities of the administrative and legal principles of the protection of the rights and freedoms of lawyers in Ukraine. The strong and weak aspects of administrative activity of the national public administration are found out. Proposed changes and additions to the domestic legislation on the basis of modern national research and advanced European experience.

The content of administrative and legal regulation of the activity of lawyers in Ukraine is disclosed. This content is described by certain institutes of administrative law. The administrative-legal aspects of the lawyer's mission in Ukraine have been formed. It is concluded that during the period of independence in Ukraine a powerful, democratic, independent and professional institute of advocacy was created. It is an integral part of civil society.

It is proved that advocacy in Ukraine successfully fulfills the functions of protecting human rights, interests and freedoms and provides legal assistance. It is

proved that advocacy in Ukraine successfully fulfills the functions of protecting human rights, interests and freedoms and provides legal assistance. The legal nature of the rights of individuals to appeal and obtain defense from a lawyer is determined. Legal standards for advocacy were further developed.

The content of the mechanism of administrative and legal protection of the rights and freedoms of individuals by lawyers has been improved. The administrative law status of a lawyer in Ukraine is formed. The forms and methods of administrative activity of advocacy in Ukraine are revealed. The legal nature of protection as a method of administrative activity of lawyers is determined. A comparative characteristic of advocacy activity in the field of protection of attorneys of rights is carried out. The heuristic principles of reforming the advocacy of Ukraine are determined.

Specific changes and additions to the current legislation on improving the protection of the rights and freedoms of lawyers in Ukraine are proposed. A critical analysis of the latest special draft Law on Advocacy was made and sent to the European Commission for Democracy through Law (Venice Commission) for an expert opinion.

Keywords: lawyer, administrative and legal status of a lawyer, administrative and legal framework, protection, content, tools of public administration, rights and freedoms of the person, legal aid, principles of administrative activity of lawyers, international experience.